

**Академија техничко-уметничких струковних  
студија Београд  
Одсек Висока школа електротехнике и  
рачунарства**

**Студијски програм:  
Еколошки инжењеринг**

**Предмет:  
Еколошка регулатива**





# **Предавање: Еколошка политика у Србији Трећи део**

др Бобан Цветановић



Спровођење еколошких прописа представља сложен процес.

Основно питање које се поставља у вези са преузимањем еколошке политике је **питање постојања институционалних и административних капацитета за спровођење еколошких прописа.**



У нашој земљи, број инспектора за заштиту животне средине на републичком нивоу је око 100, покрајинском око 20 и локалном око 200 (на нивоу локалних самоуправа запослено је око 160 људи за послове заштите животне средине).



Многе анализе и студије слажу се да на локалном нивоу има доста проблема у вези са спровођењем.

Први разлог је **недовољан број компетентних људи** за те послове у мањим јединицама локалних самоуправа, док је други разлог изражен кроз „**недостатак политичке воље**“.



Улога економских инструмената наглашена је у бројним стратешким документима и прописима.

У вези са тим, значајно је успостављање **Фонда за животну средину Републике Србије**, као и локалних еколошких **фондова**.

**Проблем** у вези са економским инструментима је у томе што огромни део финансијског терета лежи на плећима тзв. **великих загађивача којих у Србији нема много** па су самим тим и **мали приходи који се на тај начин прикупљају** (има их свега 150-200).



**Из искуства других земаља, може се научити да **поред традиционалних економских инструмената (субвенције и казне, накнаде, таксе, еко-порези,)**, треба користити и друге инструменте попут пореза на увоз половних аутомобила или царина на увоз опасних супстанци.**



Примена Закона о управљању отпадом, заједно са осталим прописима који се односе на управљање отпадом, треба да има за циљ **стварање интегрисаног система управљања отпадом.**

Успостављање интегрисаног система управљања отпадом представља изазов за све нивое власти у Србији, пре свега због **високе цене трошкова.**





Закон изричито тражи да се отпад третира или одлаже **што је могуће ближе месту настанка**, како би се избегао транспорт и потенцијални ризици по животну средину.



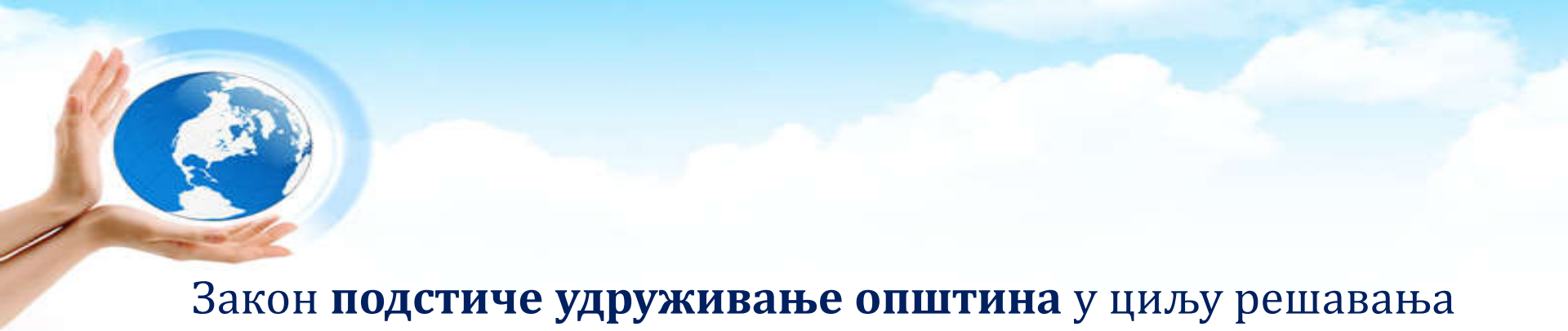
**Јединице локалне самоуправе обавезне су да одреде  
локацију за изградњу и рад постројења за  
складиштење, третман или одлагање отпада на својој  
територији.**



Јединице локалне самоуправе дужне су да имају локалне планове управљања отпадом, да обезбеде инфраструктуру за сакупљање отпада из домаћинстава, као што су контејнери или друга средства за сакупљање комуналног отпада који није могуће сместити у контејнере (кабасти отпад).



Када се ради о опасном отпаду који потиче из домаћинства (пестициди, боје и лакови, отпадне батерије, уља), требало да се преда на место које је предвиђено за прикупљање такве врсте отпада.



Закон **подстиче удруживање општина** у циљу решавања проблема одлагања отпада и на тај начин се пружа прилика да се покрену **предузећа нових профила** која би се бавила неким од сегмената управљања отпадом чиме би се на неки начин допринело смањењу незапослености.

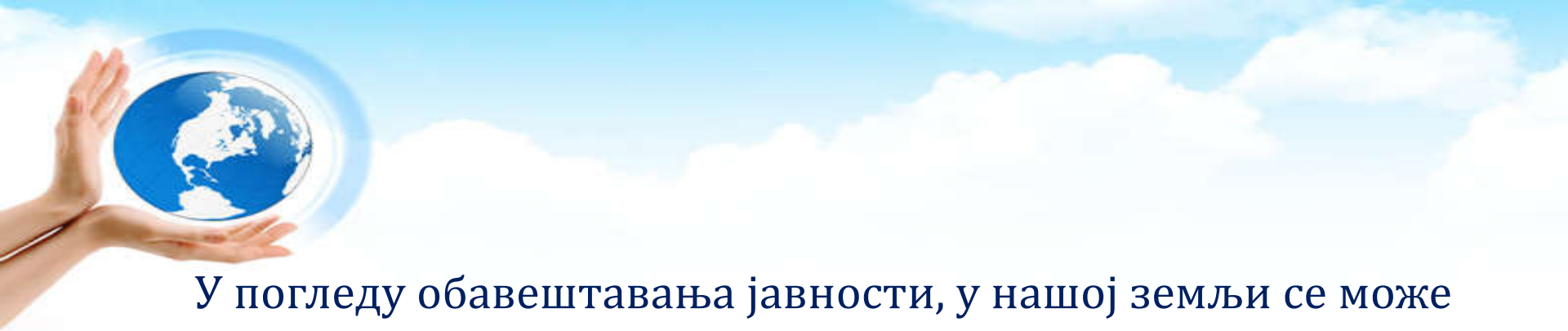


У Србији тренутно има око 3.500 дивљих депонија (највећи број у општинама Зајечар -133, Неготин -130 и Лесковац - 116, а најмањи у општинама Црна Трава и Ада по 1), а 170 градских депонија не задовољава минимум услова које прописује Правилник о критеријумима за одређивање локације и уређење депонија отпадних материја.

У Србији тренутно има свега 10 регионалних депонија док само 13% грађана Србије има могућност да одлаже отпад на санитарне депоније.



Када се говори о капацитетима за примену еколошких прописа на нивоу локалне самоуправе, у нашој земљи постоје службеници за животну средину у свим локалним самоуправама, сем у случају две које су пријавиле да немају стручне сараднике, али ни инспекторе, а притом спроводе поступке процене утицаја на животну средину.



У погледу обавештавања јавности, у нашој земљи се може говорити о позитивној, али и негативној пракси.

Позитивно је да све локалне самоуправе примењују неку врсту обавештавања јавности.

Најчешће се обавештавање врши путем штампаних медија.





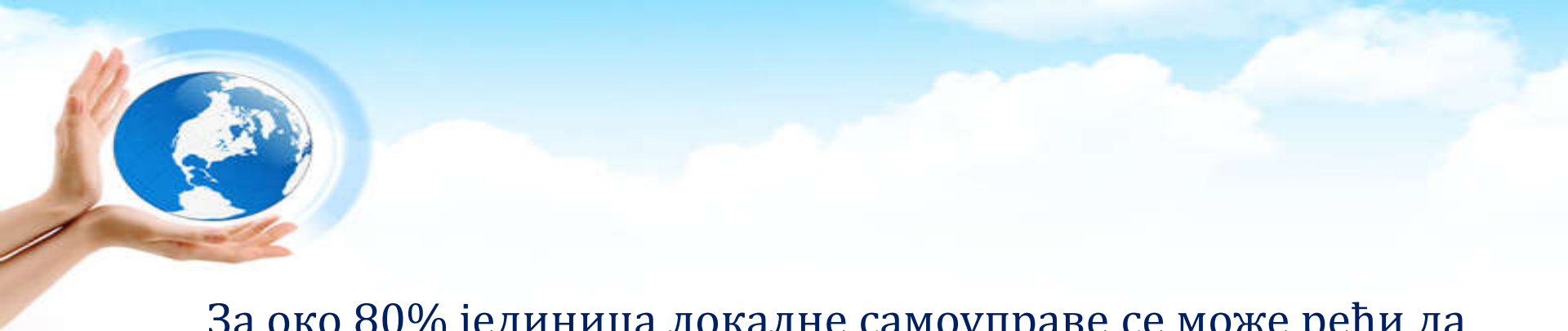
Позитивно је да све локалне самоуправе примењују неку врсту обавештавања јавности, при чему се то најчешће обавештавање врши путем штампаних медија.

(око 50% јединица локалних самоуправа обавештава јавност путем телевизије и радија, али је зато низак проценат коришћења интернета (око 20%), док свега 9% локалних самоуправа има базе података о спроведеним поступцима на званичним веб страницама, иако ту обавезу намећу прописи из домена процене утицаја).



Подаци добијени од локалних самоуправа говоре о веома малом учешћу грађана у јавним расправама.

Већина јединица локалне самоуправе у Србији сматра да јавност није довољно заинтересована, али ни довољно информисана о могућностима и значају учешћа јавности у доношењу одлука о заштити животне средине.



За око 80% јединица локалне самоуправе се може рећи да имају одређене, али недовољне капацитете за спровођење прописа у области животне средине, док само 10% јединица има потпуне капацитете за спровођење еколошке политике.



Највећи проблеми у спровођењу еколошких прописа јесу недостатак средстава (у чак 85% локалних самоуправа), број запослених на пословима заштите животне средине (42%), техничка опремљеност (46%), постојећи правни оквир (21%) и недостатак укључивања јавности (21%).



Казнена и прекршајна политика Србије у области екологије је веома блага, док је број поднетих пријава за загађење или оштећење животне средине и даље скроман.

Истраживање о проблемима примене закона у заштити животне средине у локалним самоуправама је показало да проблем заштите животне средине није високо на листи приоритета локалних власти, а без обзира на чињеницу да се више од 60% свих прописа спроводи на локалном нивоу, питањима заштите животне средине сада се бави само 1-3% запослених.



Напомена:

У предавању је коришћен текст:

**Еколошка политика у Србији – степен усклађености са  
европском еколошком политиком, аутора Јелене  
Тодоровић Лазих, из 2018.г**